
V
B
J
C
8983

GŁOS

Jaśnie Wielmożnego

OGINSKIEGO

PODSKARBIEGO W. W. X. Litt:

Dnia 9. Novembris 1793. Roku miany.

Wzroſt, lub upadek Narodów, nigdy nie był, trafunkowego przypadku dziełem. Położenie Kraju, zatargi ościennych Mocarſtw, wewnętrzne rozterki, losem każdego Państwa zawsze rządziły, a charakter Narodowy, cnotą i męſtwem zahartowany, albo przeciwnie rozwiązłością obyczaiow osłabiony, upadek Kraju każdego, oddalał, lub zbliżał.

Cnotliwy Rzymianin w pierwiaſtkach Rzpltey od zaciszy wieyſkiey, szczękiem broni oderwany, rzucał ochoczo Oycowſkie ściany, aby piersiami swemi granic Oyczyzny bronił; powszechne dobro, męſtwu jego przewodnikiem było, otrzymane zwycięſtwo przynosiło mu w zdobycz ſławę, o którą tylko się dobijał, a przywrócona spokoyność Oyczyznie, nadgradzała sowicie jego trudy—W tedy mierność potrzebom jego dogadzała, a przy mężnym, i cnotliwym ſercu, nie znał co jeſt ubóſtwo—Tenże Rzymianin w kilku wiekow poſtępie, zbytnim doſtatkiem omamiony, mnożąc wydatki w miarę pomnożonych potrzeb, przekładaiąc życie próżniackie nad Woyſkowe czyny, a rozwiązłość nad cnotę, smutną ofiarą ſtał się wzgardy, którą dla Przodkow swych przykładu powziął.

Upadł Rzym potężny wśród naywiększey świetności, znikła jego potęga wtedy, gdy zbytek obyczaie ſkaził, i gdy rozwiązłość obyczaiow, wszyſtkie namiętności zaoſtrzaiąc, niezgodę, zawziętość, zemſtę, i ambicyą do naywyższego ſtopnia wyniosła.

Narodzie ſzanowny! co tysiącznemi klęſkami obarczony pochylić się pod nieszczęściem mogłeś, ale cnoty utracić nie zdołałeś, patrz na przykład tak silnego Mocarſtwa, rzuć okiem na położenie Kraiu swego, azali po części do ubóſtwa ogólnego zbytek się nie przyczynił, azali uszczuplone granice, upadek handlu, zniszczenie Obywatelow, zadłużenie Rzpltey do kilkudziesiąt Millionow, bankructwo Kupcow uwagi twojey ściągnąć nie powinno? azali naoſtatek nadzieia poprawy doli twoiey nie każe tobie ſkutecznie i rychło w takowym razie radzić?

Ta Wielka Monarchini, co nie zapominaiąc się w ſzczęściu, nie na obszerney przeſtrzeni Kraiow gruntuie pomyślność poddanych

A   swo-

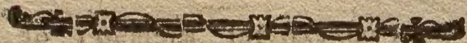
ſwoich, ale na wewnętrznym, trwałym i roſtropnym urządzeniu, dała w tym czaſie Europie całey przykład, jak zbytkowi zakładać tamę, jak Krajowe wzmacniać i zachęcać Fabryki. — Nowe jey rozrządzenia, co do wprowadzenia Towarow Zagranicznych w Państwa Roſſyiſkie, godny wzor do naśladowania Narodowi naſzemu wſkazują.

Krolu Miłościwy! Jeſteś W. K. M. na czele Narodu, którego przygody zawſze dzieliłeś; znaydował Narod wśrzód klęſk ſwoich tę osłodę, że Ciebie nie odſtępnym w naysmutnieyſzych okolicznościach oglądał; Racz Waſza Krolewſka Mość dzielić i tę przykrość, co znośić muſiemy, wſtrzymuiąc ſię od wygod przez zbytek utworzonych, a nałogiem w potrzebę prawie konieczną zamienionych.

Lubo Proiekt odemnie podany, wyłącza z ſprawiedliwych powodow Osobę Waſzey Królewſkiey Mci od reſzty Obywatelow, nie wątpię jednak Miłościwy Panie, że tkwić będzie w pamięci Twoiey ta nie zaprzeczona prawda, że przykład Monarchow prawidłem dla Narodu bywa.

Kończę Głos móy na tey uwadze, która obojętną być dla Was Nayjaśnieyſze Stany nie powinna. W tym wieku, w którym różność Imienia, Urzędow, i Maiątkow, tak okropne Rewolucye zrządziła, zbytek bardziey, niż kiedykolwiek przytępiony być powinien, jako będący nayſilnieyſzą, do obydzenia tey różnicy ſprężyną. Niech bogacz znaydzie w Prawie tamę wymyślnym potrzebom ſwoim, które ſtan jego na zaydrość wyſtawiaią; wtedy maiątek jego na ulgę nieſzczęśliwym poświęcony, i ſercu jego nowey da uczuć ſłodyczy, i nędzy ubogiemu doświadczyć nie dopuści. Niech mało maiący z mocy Prawa ſtrzeżony będzie, aby nad miarę przychodow ſwoich nie żył, a w ówczas, ani wymyślać rodzaiu wydatkow, ani ſposobow czasem mniey przyzwoitych do zaſtąpienia onych nie będzie. — Ludzkość zaſtąpi mieysce wymyślnych zbytkow, a doſtatki nie będą oczu nędznego razić.

Nayjaśnieyſze Stany! Niech Was rzut oka na ſtan Narodu Polſkiego w rozpacz nie pogrąża. Naypotężnieyſze Mocarſtwa nieſtałey losow kolei, ulegać muſiały. Polak Cnotliwy, przytępiaiąc zbytek, kładnąc zapory rozwiązłym obyczaiom, utrzymuiąc w ſercu wrodzone męſtwo, ſtrzegąc ſprawiedliwości, wygubiaiąc naſiona niezgod wewnętrznych, będzie w Kraiu ſwoim ſzczęśliwy, a w oczach Europy ſzanowny.

Biblioteka Jagiellońska
stdr0022287

